

beneficiis imponi, & grauari ex Beneficio à se præſtito; contra regulam iuris in lexto 61. quæ ſic habet. *Quod ob gratiam alicuius conceditur, non eſt in eius diſpendium retorquendum.* Quod ut dixi in materia, de qua eſt fermo, præcipue debet obſeruari, ne graue ſacrilegium committatur: *Quidquid enim in ſacris Deo rebus, & Episcopis, iniuſte agitur, pro ſacrilegio reputatur, quia ſacra ſunt, & a quoquam violari non debent.* Cap. *Quæ multoties de regulis iuris.* Quod ſacrilegium Excommunicationis poenâ caſtigat Eccleſia. Cap. *Noniter de ſententiâ Excommunicationis,* & in Bulla Cœnæ: iuxta quæ poſitio iſta videtur manifeſta.

98 Nihilominus ob vitanda diſſidia, quæ ſine inconuenienti non ſtarent, diſſimulatum circa hoc, & cum obligatione dictâ tituli Beneficiorum capiuntur. Et Beneficiarij quidem tutâ id videntur conſcientiâ facere: quia ſuam redimunt vexationem, & procedere bonâ fide poſſunt, dum vident diſpoſitionem dictam à Regio venire Conſilio, in quo viri docti, & pij aſſiſtunt, quos non eſt credibile ſuas in hoc velle conſcientias cum periculo damnationis innodare. In Prælatiſ autem maior eſſe ſcrupulus poteſt, quibus ſpecialis incumbit cura defendendi Eccleſiaſticam libertatem. *Cum ex officio ſuo teneantur non ſolum arguere, ſed etiam increpare, quin etiam interdum ſuſpendere; nonnumquam vero ligare.* Verba ſunt Innocentij Tertij, & habentur in Cap. *Qualiter, & quando de accuſationibus* & 2. Cùm inquam teneantur ex officio ad prædicta; in negotio immunitatis Eccleſiaſticae id præcipue vrget, pro quâ Canonès ſacros notum eſt ſpecialius militare, & Conſilium Tridentinum *ſeſſione 25. Cap. 20.* Nec reſpectu eorum videtur vrgeri ratio pro Beneficiariis adducta: ipſi enim diligentius, & profundius expendere debent ſtatuta laicorum, quibus imminui conſtat libertatis Eccleſiaſticae prerogatiuam: idem enim Episcopos dicuntur, id eſt, ſuperintendentes, ſeu ſuperiorem præ aliis attentionem rebus ad ſuum officium ſpectantibus impendentes. Cap. *Cleros. diſt. 21.* vbi & habetur, Episcopum etiam dici, quaſi ſpeculatores: & vtriuſque ratio redditur.

Circa Prælatos maior diſſicultas proprie obligationem immunitatis Eccleſiaſticae defendendæ.

Episcopos vnde dicuntur.

Vnde poſſunt illi excuſari.

Graumem non videri præiudiciale.

ficis talem futuram, vt ad prouiſiones iam factas extendatur; ſi enim non ſit talis, ſed ſimplex conſeſſio, ad præterita non extenditur, iuxta communem doctrinam de legibus: pro qua videri poſſunt P. Palaus. *Tom. 1. Tract. 3. Diſp. 5. Puncto 3. §. 5.* apud quem alij occurrent idem tradentes, iuxta certiffimam iuris vtriuſque diſpoſitionem. Et Dom. Solorzanus *lib. 3. cap. 9. n. 51. & 52.* & etiam de priuilegijs, de quibus Doctores ſentiunt non poſſe extendi ad ea, quæ notitiam eorum præcedunt; & ſi quidam aliter ſentiant; ſed certe, quoad notitiam, non verò quoad realem priuilegijs conſeſſionem, de quo loculentiffime P. Suarez *lib. 8. de legibus cap. 25.* Gratiâ ergo ad præteritas conſeſſiones ſe extendente, facile erit Regi Menſarum exigere; ſi enim quis renuat; ex adminiſtratoribus decimarum, & gubernatoribus, qui Parochis Indorum ex ipſorum taxis ſupendia ſoluunt, id poterit ſine aliqua difficultate integrè, & in opportunitate temporis obtineri. Quando ergo obligatio ſoluendi Beneficiariis imponitur, non agitur de Regia viſſitate, quæ ſartatecta modis omnibus perfeuerat. Id igitur tantum Regiæ intentionis eſt, vt exactio hæc ſine ſoluentium peculiari moleſtiâ peragatur. Si enim nihil tale ſuſpiciantibus, conſeſſa iam gratia, peteretur, graue illis hoc, & moleſtum eſſet, & ſolutionem fortè detrectarent; quod ſecus accidit obligatione præmiſſâ ad ingreſſum in Beneficium, quo tempore ob lationem adeptionis, paræ iſtius portionis ſolutio grauis illis non apparet reſpectu eius, qui adeo ſibi commodum pro totius vitæ ſuſtentatione cum honoris auctario, beneficium conſert.

100 His addi poteſt Reges noſtros non eſſe more Patronorum aliorum inſpiciendos, cùm in Indijs ampliorem habeant poteſtatem, ratione cuius ſunt, qui eos legatos Apoſtolicos eſſe cenſeant, de quo dixi alibi: ſcilicet *Titulo 1. n. 159. & Tit. 2. num. 126.* & nunc addo. Fr. Ioannem Baptiſtam in *Animauerſionibus Indicorum Conſeſſariorum fol. 177. pag. 1.* vbi ita ſcribit. *Vnde hoc privilegium, & indulgentiam non tam ad ipſos Mendicantes pertinet quam ad Regem Catholicum, qui ex ſpeciali mandato Alexandri Sexti, & aliorum Pontificum, legatum Apoſtolicum in his terris agit; ad quem pertinet de idoneis miniſtris, quos voluerit, & ſibi viſum fuerit, prouidere.* Sic ille. Quod licet cum moderate ratione debitâ accipiendum ſit, cùm poteſtatem talem Reges noſtri in ſe ipſis cum ea amplitudine non agnoſcant, vnde & recurſus habent frequenter ad Sedem Apoſtolicam, qui neceſſarij non eſſent eâ extante facultate: id certè ex eo loquendi modo colligendum eſt, plus ſcilicet illis, quam Patronis alijs circa Miniſtrorum prouiſionem tribuendum. Et quidem decimæ illis à Sede Apoſtolicâ conſeſſæ; vnde, & eâ perſiſtente conſeſſione, circa Miniſtrorum ſuſtentationem ita diſponere poterunt, vt multò minùs, quam modò illis datur ex ipſius indulgentiâ, etiam Mênſarâ demptâ, tribueretur. Quando ergo decimas Eccleſiis reddiderunt, id ſaltem poterunt referuare ſibi, vt liceret aliquem modum obligationis exigere in caſibus, qualis hic eſt, de quo loquimur, cùm aliâs vt dictum eſt, minimè Eccleſiaſticis præiudicialis habeatur. Pro quo tandem facit ita factum poſt impletam conſeſſionem Vr-

Simplex conſeſſio ad præterita non extenditur.

Reges Catholicos legatos Apoſtolicos ad Indos ſuſcipi in Indijs.

Fr. Ioannes Baptiſta

Quod exſeſſatione congrua temperatur.

Ratio alia ex decimarum conſeſſione.

vani

bani VIII. & ab Innocentio X. approbatum vt ex tenore Bullæ conſtat. Pro quo hæc ſatis.

CAPVT XIII.

Qualiter Indicorum Auditorum conſcientiæ grauari poſſint, dum ſe inhonorantium vindictam proſequuntur.

§. I.

Inhonoratorem non eſſe ſacrilegium, & quando crimen leſæ Maieſtatis.

Honorandos eximie Indicos Auditores.

Inhonoratorem eſſe ſacrilegium, male quædam cenſuiſſe.

Quid proprie ſacrilegium.

D. Thomas.

Sapient. 6. v. 5.

Gratianus doctrinam non aptè propoſitam.

101 Honorandos Reges Senatores, & eximie quidem honorandos, eorum dignitas perſuadet, cùm Regiæ Maieſtatis culmen excellentiori quodam modo, præſtè vt ſic dixerim, repræſentent: & ita tradunt, exornant, illuſtrant Auctores plures, quos adducit Dom. Solorzanus *lib. 4. Cap. 4. à num. 21.* & in *Politica lib. 5. Cap. 4. pag. 779.* vbi & ſpecialiter id neceſſarium eſſe oſtendit in Auditoribus Indicijs, pro quo & videnda, quæ diximus *Cap. 1.* Tenenda tamen circa hoc moderatio, quam ratio & iura præſcribunt: nam per exceſſum poteſt & ſolet non leuiter in hac parte peccari. Fiſcalem Regium audiui, qui ſerò contenderet inhonoratorem huiusmodi habere rationem proprij ſacrilegij. Id quod ex Cæſareo iure conabatur deducere, ſed ineptè: Religio quidem Deum ſpectat, erga cuius veritatem cultum, vt neque ad Sanctorum propriè cultum ſe extendat, quod luculentè oſtendit D. Thomas *2. 2. q. 103. Art. 3.* Ex cuius etiam doctrinâ *q. 99. art. 1. 2. & 3.* manifeſtè conuincitur præſatus error: ibi enim oſtendit quid ſit ſacrilegium. In 1. autem pro argumento priorè adducit, id quod habetur. *Cap. Si quis ſuaſerit 17. q. 4.* vbi ſic dicitur. *Committunt etiam ſacrilegium, qui de principali iudicio diſputant, dubitantes, an is dignus ſit, quem Princeps elegerit: vel qui intra Prouinciam, in qua prouinciales & ciues habitent, officium gerenda, ac ſuſcipiende adminiſtrationis deſiderant, vt in Codice lib. 9. Titulo de crimine ſacrilegij.* Sic Gratianus. Ad quod S. Doctor reſpondet, quod iuxta *Ariſtoſtem lib. 1. Ethicor. Cap. 2.* bonum commune gentis eſt quoddam diuinum, & idem antiquitus Rectores Reipublicæ diuini vocabantur, quaſi diuinæ prouidentia miniſtri, ſecundum illud *Sapient. 6. v. 5.* *Cum eſſetis miniſtri regni illius non recte iudicatis, & ſic per quandam nominis extensionem, illud, quod pertinet ad irreuerentiam Principis, ſcilicet diſputare de eius iudicio, an oporteat eum ſequi, ſecundum quandam ſimilitudinem ſacrilegium dicitur.* Hæc Doctor Sanctus: iuxta quæ ſatis manifeſtè apparet ſacrilegium tantum ſimilitudinariè poſſe ad inhonoratorem laicorum perſonarum trahi: quòd ſi erga Principem ita contingit, multò eſt certius non poſſe irreuerentia miniſtrorum proprietatem nominis, & rei ſignificata pro illud conuenire.

102 Gratianus autem in deſcribendis ſacrilegij parum conſideratè proceſſit, ea, quæ proprie talia ſunt; iis, quæ ſimilitudinariè tantum

ſunt talia, coniungens, vt ex citato Capite conſtat, in quo ſacrilegium, quod quis per violentorum manuum iniectiorem in Clericum vel Monachum incurrit, & per violatam Eccleſiæ immunitatem, & iniurias in eadem Sacerdotibus irrogatas; alijs tum præſatis, tum etiam omnibus diuinæ legis tranſgreſſionibus, ſiue per ignorantiam ſiue per negligentiam, adneſcit. Qui ergo auctoritatibus præſatis nituntur, nihil obtinere poſſunt, ſed quamdã ſimilitudinariam extensionem, ſicut in iuramento accidit, quod extenditur ad ſimiles loquendi formulas, in quibus manifeſtè iuramentum non eſt, vt cùm quis ait; Per patrem, aut matrem meam, aut per vitam vxoris, vel filiorum iuro: & certè, aut ſacrilegium eſſe proprium contendunt, quia contra religionem eſt, & hoc non poſſe ſtare iam vidimus, quia Auditor non eſt res proprie ſacra. Vel tantum extensionem illam nominis, quâ ius vitur. Quod ſi damus; quid inde? An ex eo quòd extendatur nomen, iniuria ad ſuperiorem ſphæram aſſurget? Ad hoc certè neceſſarium erat, vt ad religionem proprio aliquo modo pertineret; cùm ergo non pertineat, quid intereſt erga ſimilitudinem nominis litigare? Vnde neque circa hoc audiendus D. Villaroel *Part. 2. Quæſt. 11. Art. 3. num. 24.* vbi ex Dom. Solorzano & alijs ſacrilegium eſſe abſolute pronuntiat.

103 Illud maioris quaſtionis eſt, an qui illis iniuriam inferunt, crimen læſæ Maieſtatis incurrant, & hoc iidem paſſim clamitant. Et cum alijs affirmat Dom. Villaroel *ſcio nuper adducto num. 22.* cùm tamen circa illud diſtinctio ſit factis notabilis adhibenda. Crimen quidem læſæ Maieſtatis committi, communis reſolutio eſt, pro quâ textus, & Auctores congerit Farinacius in *Pract. crim. Part. 4. Quæſt. 112. num. 136. & ſeqq.* Non quidem in primo gradu, ſed in ſecundo. Id tamen ita accipiendum, vt tunc crimen tale ſit, quando iniuria irrogatur ratione officij; ſecus ſi ex priuato odio, aut inimicitia: vt videri apud eundem poteſt. *num. 150. & duobus ſequentibus:* vel ſi ob prauos mores, de quo *num. 155.* Pro quo exemplum adduci poteſt eorum, qui Togatum quemdam nocte intempèſta obleruarunt domum pellicis ingredientem, cùm ille ex officio circumire ciuitatem ad cuſtodiam ſimularet, & eum non leuibus moleſtijs affecerunt. Quod & videtur pariter aſſerendum, etiam ſi ratione officij iudex iniurioſè tractetur, quando conſtat eum in officio iniuriam pariter intuliſſe. Quod quidem negari nequit, quin grauis iniuria ſit; non tamen læſæ Maieſtatis crimen, cùm in iudice ſuo perperam videnti officio, non ſit animus offendere Principem, ſed id, quod contra voluntatem, & auctoritatem eſt Principis, caſtigare. Iniuſtum enim iudicium, non eſt iudicium, & iniuſtus iudex, non eſt iudex reputandus; ex D. Thomâ, & Caſſiodoro, vt diximus *Titulo 2. num. 76.* vnde nec tale iudicium à vultu Dei oritur, & conſequenter neque à vultu Principis, ita nec ille in læſo iudice debet læſus reputari.

104 Quando autem dubium eſt, an ratione officij, an verò ex odio, & inimicitia ortum habuerit offenſio, ad coniecturas eſſe recurrentium affirmat cum alijs Farinacius *num. 154.* ex quibus illa pro officio videtur valida, ſi in ipſo

Diſcurſu aperto eorum eluduntur.

Inhonoratio an ſit crimen læſæ Maieſtatis.

Notanda pro reſolutione diſtinctio de iniuriâ ratione offiij, aut ob aliam cauſam.

Iniuſtum iudicem non eſſe iudicem.

Quando ſit cenſenda ratione offiij facta iniuria.

acta